

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗМУ НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Актуальність теми. Глобалізація як новий тип суспільного розвитку сьогодні ставить більше питань, ніж дає на них відповіді. Актуальність теми полягає в тому, що процес глобалізації, який розгортається в сучасних формах таїть в собі досить велику кількість непорозумінь і сперечання, стає предметом гострих дискусій в академічних і ділових колах, на міжнародних форумах, де нерідко стикаються досить різні, часом прямо протилежні думки, оцінки, прогнози. Отже, не випадково сучасна західна економічна думка спрямована на дослідження глобальних процесів в економіці. Об'єктом дослідження в даній роботі є розвиток міжнародного економічного співробітництва України в умовах глобалізації та євроінтеграції.

Предметом дослідження є теоретичні аспекти впливу глобалізаційних процесів на економіку України. Мета роботи полягає у визначенні ролі глобалізаційних процесів у сучасному економічному розвитку України урахуванням його євроінтеграційного вектора. Концептуальні підходи до визначення сутності та форм глобалізації. Термін «глобалізація» трактується різними авторами, які виділяють окремі особливості надання даного виду послуг. Глибоко досліджувати глобалізацію почали відносно недавно, але достатньо інтенсивно – лише основних шкіл з цієї проблематики налічується шість [2, с.12]. Глобалізація як категорія показує процес обміну товарами, послугами, капіталом та робочою силою, що виходить за межі державних кордонів і з 60-х років XX століття набуває форм постійного та неухильно висхідного переплетення національних економік. Глобалізація виявляється у розширенні проникнення компаній в економіку закордонних країн за допомогою експорту, а в широкому значенні – Національна економіка.

Головними формами глобалізації світової економіки є такі.

1. Інтенсифікація міжнародної торгівлі товарами та послугами. Світова торгівля це по суті перша та одна з головних форм міжнародних економічних відносин. Друга половина XX століття схарактеризувалася суцільною лібералізацією міжнародної торгівлі товарами та послугами під впливом ГАТТ / ВТО. Так, якщо після Другої світової війни середній розмір тарифів у світі склав приблизно 40%, то вже в кінці XX століття – 4%. Це своєю чергою сприяло випереджальним темпам зростання світового зовнішнього торговельного обороту (ЗТО) у порівнянні з темпами зростання світового ВВП.

Впровадження інформаційних технологій у сферу торгівлі змінило ринок, характер продуктів та послуг, сприяло виникненню віртуальної торгівлі[5].

2. Глобалізація фінансово-кредитної сфери.

Однією з форм прояву процесу глобалізації є стрімке зростання міжнародного фінансового ринку та фінансових операцій. Суспільна лібералізація фінансової

сфери та впровадження сучасних інформаційних технологій сприяли стрімкому зростанню обсягів фінансових трансакцій та фінансового ринку. Сьогодні за обсягами операцій міжнародні фінансово кредитні та валютні відносини посідають перше місце серед усіх форм міжнародних економічних відносин. Однією з визначальних ознак глобалізації є утворення самостійної фінансової сфери, яка функціонує незалежно від міжнародної торгівлі та потоків інвестицій.

3. Домінування в усіх формах міжнародних економічних відносин ТНК та транснаціональних альянсів.

Кінець XX – початок XXI століть схарактеризувались значним посиленням процесу транснаціоналізації світової економіки. ТНК стали 9 головним суб'єктом економічної діяльності у світовому економічному просторі. На початку XXI ст. ТНК контролювали до половини світового ВВП, близько 70% міжнародної торгівлі, 80% закордонних інвестицій і понад 90% ліцензій на нову техніку, технології і «ноу-хау».

4. Глобальний інвестиційний бум, а саме різке зростання вивозу прямих закордонних інвестицій. Якщо в 1980 році загальний обсяг ПІІ у світі становив 50 млрд доларів США, то вже у 2005 році він перевищив позначку 1,5 трлн доларів США, тобто зріс у 30 разів [4]. Цьому сприяли циклічні фактори, лібералізація інвестиційного клімату у більшості країн світу та активний розвиток мережі ТНК.

Україна в міжнародних рейтингах як індикатор рівня її міжнародної активності. В умовах інформаційної недосконаlosti актуалізуються проблеми оцінки параметрів господарських процесів, важливим інструментом у вирішенні яких стають рейтинги. Для постійного відстежування стану та тенденцій розвитку країн у світовому просторі в умовах глобалізації складають відповідні рейтинги цих країн практично за всіма аспектами глобальних трансформацій (за рівнем економічного, соціального, інноваційного розвитку). Експортна квота України на початку 90-х років становила 26-27%. Значне підвищення відбулось у 1994-1995 рр – з 35 до 47%, а вже у 2000 р. показник досяг максимуму – 62%. З 2003 р.[4] стабільністю відзначається тенденція щодо спаду експортної квоти. В результаті, на останньому рівні отримується підсумкова рейтингова оцінка.

Послідовність процедури обчислення рейтингу складається з наступних етапів: «визначення концепції рейтингу, конкретизація його цілей і завдань; обґрунтування структури рейтингової системи і переліку базових показників; організація збирання первинної інформації; уніфікація шкал, за якими спершу виміряні базові показники, що є необхідною умовою їх агрегування; обґрунтування алгоритмів згортки інформації (агрегування і зважування) на всіх рівнях ієрархії рейтингової системи; обчислення рейтингових оцінок та упорядкування об'єктів на основі цих оцінок»[1, с. 56-57]. Отже, проведений аналіз рівня відкритості економіки України у порівнянні з країнами Європейського Союзу як основними стратегічними партнерами у торговельному, інвестиційному, інноваційному, кредитному та фінансовому співробітництві свідчить про значні можливості щодо подальшого поглиблення європейського співробітництва.

Висновки. Глобалізація являє собою не однорідне, а складне, суперечливе явище, насичене різними, іноді полярними, процесами економічного і соціального життя людства, а також новими викликами для національних економік, що зумовлює появу різноманітних теоретичних концепцій та наукових дискусій. У сучасних умовах, коли розвиток глобалізаційних процесів приносить як позитивні, так і негативні наслідки завдання суспільства полягає в тому, щоб в умовах посилення глобалізаційних процесів створити таку світову систему, яка дозволила б дістатися від глобалізації максимально позитивний ефект, знизивши до мінімуму втрати. За допомогою кореляційно-регресійного аналізу були визначені основні прояви глобалізаційних процесів, які мають найбільший вплив на розвиток економіки України. Для того, щоб збільшити обсяг експорту товарів та послуг України необхідно відкривати нові ринки для українського бізнесу за кордоном, зокрема в країнах ЄС, що повною мірою відповідає сучасній стратегії економічного співробітництва України з Європейським Союзом [3]. Держава має бути «сильною», з відповідним рівнем громадської свідомості та самосвідомості, патріотично відповідальною та громадянською підзвітною. Це, своєю чергою, дозволить Україні маневрувати між економічними інтересами та політичною доцільністю в реалізації своїх національних потреб саме в умовах глобалізації.

Список використаних джерел

1. Бестужева С. В. Глобалізація та світова фінансова криза: прогнозована реальність / С. В. Бестужева // Економічний простір : збірник наукових праць. – № 22/1. – Дніпропетровськ : ПДАБА, 2009. – С. 78–85.
2. Долгов С.И. Глобализация экономики: новое слово или новое явление? / С. И. Дологов. – М.: «Изд-во «Экономика», 1998. – 215 с.
3. Малярєць Л. М. Економіко-математичні методи і моделі : навч. посібник / Л. М. Малярєць. – Харків : ХНЕУ, 2013. – 154 с
4. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.worldbank.org/>
5. Офіційний сайт ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/ru/index.html>